

REMISSYTTRANDE

Datum
2026-06-03

Dnr
2026/2103

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Betänkandet Ökade möjligheter till tillgångsriktad brottsbekämpning (SOU 2026:10)

(Departementets diarienummer Ju2026/00351)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet. Synpunkterna nedan lämnas med utgångspunkt i dessa uppdrag.

En utvidgad beslagsbestämmelse

Justitiekanslern delar utredningens bedömning att det bör vara möjligt att ta alla former av egendom i beslag. Utredningen har analyserat hur förslaget förhåller sig till grundläggande fri- och rättigheter. Justitiekanslern delar utredningens slutsatser i dessa delar.

Förverkandebeslag som består till och med laga kraft

Utredningen har föreslagit att beslag som tagits i förverkandesyfte ska kunna bestå till laga kraft även vid frikännande dom.

Justitiekanslern instämmer i utredningens slutsats att inte lämna något förslag om att en sådan förändring bör förenas med ett strikt skadeståndsansvar för staten. Om en sådan förändring behövs, bör detta även enligt Justitiekanslerns mening utredas särskilt och i samband med en bredare översyn av statens skadeståndsansvar vid straffprocessuella tvångsmedel.

Omvänd bevisbörda för utvidgat förverkande

Utredningen har efter en noggrann analys landat i slutsatsen att en omvänd bevisbörda inte bör införas eftersom det inte behövs och eftersom Sveriges internationella åtaganden inte medför någon sådan förpliktelse.

Justitiekanslern instämmer i utredningens bedömning. En omvänd bevisbörda skulle, även om en sådan kan vara godtagbar ur ett internationellt perspektiv, i svensk rätt innebära en avvikelse från vad som typiskt sett gäller för straffprocessen. Enligt Justitiekanslerns mening är en sådan avvikelse svår att motivera när det inte finns något berättigat behov som behöver tillgodoses.

Konkurrens mellan enskilda anspråk och förverkande

Justitiekanslern har tidigare ställt sig positiv till förändringarna av regleringen om konkurrens mellan enskilda anspråk och förverkande (se Justitiekanslerns remissyttrande över betänkandet Ny förverkandelagstiftning, SOU 2021:100, den 22 april 2022 i dnr 2022/633, departementets dnr Ju2022/00065). Justitiekanslern är alltså positiv till den nya regleringen. Ordningen att enskildas rätt att få del av förverkade medel i första hand hanteras inom ramen för det brottmål som den enskildes anspråk rör bör behållas.

Justitiekanslern har hittills i något enskilt fall haft anledning att tillämpa de nya bestämmelserna. Några större svårigheter i tillämpningshänseende har inte framkommit.

Justitiekanslern har tagit del av utredningens redogörelse för de problem i tillämpningshänseende som andra myndigheter beskrivit med bestämmelserna. Även om Justitiekanslern inte haft motsvarande problem, är det förståeligt att regleringen kan föranleda komplicerade juridiska och praktiska frågeställningar. Utredningen lämnar inte något förslag till ändring av bestämmelserna, men väl fem alternativ till lösningar där ett av alternativen förordas av utredningen.

Justitiekanslern delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att upphäva 36 kap. 22 § brottsbalken och låta Justitiekanslern pröva alla ärenden där dessa frågor aktualiseras. Förutom att det skulle innebära en stor ökning i antalet ärenden går den effektivitetsvinst som det innebär att rätten redan är insatt i målet förlorad.

Ett alternativ till att utreda frågan vidare i nuläget är att låta ytterligare tid passera så att berörda myndigheter får mer erfarenhet och fördjupad kunskap om de nya reglerna. Även de medskick som utredningen gjort till berörda myndigheter kan bidra till att underlätta tillämpningen i framtiden.

Ärendet har föredragits av kanslerjuristen Frida Bogenkrans. I ärendets beredning har byråchefen tillika biträdande justitiekanslern Annika Rojas Wiberg deltagit.

Thomas Bull